

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 7 (59) липень 2018 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковічін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.А. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос. в галузі культурології

Юридичні науки

Бернацька (Севостьянова) Н.І. – канд. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідух В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Біологічні науки

Ходосовцев О.Є. – д-р біол. наук

Медичні науки

Нетюхайло А.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Міжнародна наукова рада

Arkadiusz Adamczyk – Professor, dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глущенко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.В. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці ELibrary.ru, Polish Scholarly Bibliography

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
РИНЦ, ScholarGoogle, OAJI, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.
Index Copernicus (IC™ Value): 4.11 (2013); 5.77 (2014); 43.69 (2015); 56.47 (2016)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987–7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

Обкладинка журналу присвячена сторіччю із дня заснування Військово-морського флоту. 29 квітня 1918 року кораблі Чорноморського флоту, які стояли в Севастополі, підняли українські прапори. Наказ про це віддав командир флоту адмірал Михайло Саблін. Також, у липні українці святкують День Військово-Морських Сил Збройних Сил України та День працівників морського та річкового флоту України. Ефективне функціонування водного транспорту сприяє розвитку економіки, зміцнює торговельні зв'язки та відкриває нові перспективи для міжнародної співпраці.

ЗМІСТ**ТЕХНІЧНІ НАУКИ**

- Куриляк В.В., Хорошилов О.М.**
Оцінка якості матеріалів бронезилетів в умовах ударних навантажень..... 299
- Эфендиев О.Я.**
Устойчивость прямого стержня из пористого материала, один конец которого закреплен шарнирно, а другой жестко.....303

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

- Григорук Н.А.**
Політичне становище Англії у XVIII ст.....308
- Куцаєва Т.О., Ткачук К.О.**
Музейні колекції як ресурси архівного зберігання: актуальність міждисциплінарної дискусії.....311

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

- Бугаевский К.А.**
Рассмотрение особенностей ряда репродуктивных показателей у спортсменов разных возрастных групп, занимающихся греблей на байдарках и каноэ..... 315
- Гетманцев С.В., Богатырь В.Г.**
Дистанционная скорость в гребле на байдарках у юношей.....318
- Мищук Д.М.**
Рейтингове оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського».....322

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Авер'янова Н.М.**
Вплив мистецтва на процес консолідації українства постколоніального періоду.....326
- Іванішин Д.О., Блоха Я.Є.**
Суспільно-світоглядні засади діяльності анархістських груп в Україні напередодні та під час Першої світової війни..... 329
- Клименко Р.В.**
Трансгуманізм як політичне та соціальне явище сучасності..... 334
- Мацьків В.В.**
Переосмислення філософської рефлексії Бердяєва крізь призму аналітичного методу.....340
- Sobol T.V.**
Competence approach in the formation of educational programs (by the example of the PhD program in philosophy)..... 346

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

- Прокопович А.В.**
Исследование артистизма и театральности в спорте как в культурной практике.....350

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Филиппова О.Н.**
Творчество С.С. Пименова (1784–1833), как одного из крупнейших мастеров русской скульптуры первой трети XIX века.....354
- Филиппова О.Н.**
Творчество А.Г. Венецианова (1780–1847 гг.), как одного из наиболее значительных русских художников первой половины XIX века..... 364
- Филиппова О.Н.**
Творчество И.И. Терebeneва – родоначальника жанра карикатуры в России (1780–1815 гг.).....375
- Луговенко Т.Г.**
Специфіка розвитку аматорських хореографічних колективів народного танцю у 40-80 рр. XX ст.....385

МЕДИЧНІ НАУКИ

- Мочалов Ю.О.**
Дослідження фізико-механічних властивостей стоматологічного композиційного пломбувального матеріалу «Джен-Радіанс» (кваліфікаційні випробування згідно стандарту ISO 4049).....389
- Піцұл А.Г., Гарабажіу І.І., Хільчевська В.С.**
Перебіг ацетонемічного синдрому у дітей на тлі загострення патології системи травлення (кластерний аналіз).....393
- Русин В.В., Колбаско А.В., Гончарук-Хомин М.Ю.**
Оцінка успішності використання тунельних технік втручання з метою закриття рецесії ясен: аналіз даних клінічних досліджень.....396

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Когут І.В.**
Критерії сформованості професійно-педагогічної комунікативної компетентності майбутнього учителя.....400
- Пісоцький В.П., Горянська А.М.**
Дослідження комунікативних якостей магістрантів-менеджерів..... 403

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Білевич Д.А., Глиняна О.О.**
Використання Kinetex prima advance knee CRM-тренажерів для розробки іммобілізаційної контрактури колінного суглоба.....408
- Веретенко І.М.**
Формування компетентностей здобувачів загальної середньої освіти (соціально-педагогічний аспект)..... 411

Вінтюк Ю.В.

Дослідження мислення у навчальній
роботі зі студентами-психологами.....415

Гуменюк О.М.

Досвід професійної освіти і підготовки
середнього стоматологічного персоналу
у світовій практиці: зубний гігієніст.....420

Slavinska N.V.

The effect of using educational games
on the students' achievement
in English language.....424

Тимченко Т.В.

Інформаційно-технологічне забезпечення
навчального процесу у ЗВО
та особливості його застосування.....429

Shykun A.V.

Important trends of development
and integration of education in the world.....433

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ**Марченко В.В., Нікитюк М.О.**

Структурні особливості
полікодового рекламного тексту.....436

Храбан Т.Є.

Образ українського військового
в інтернет-мемах.....439

Ципоренко А.Д., Стасенко Є.А.

Міжкультурна складова процесу
викладання італійської мови.....445

Шайнер І.І.

Засоби когезії як забезпечення цілісності
лексико-семантичного простору твору
(на матеріалі сучасних британських
романів на військову тематику).....450

Шумило І.І.

Особливості перекладу галузевих текстів....455

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ**Шачковська А.С., Максимчук О.В.**

Вектор соціального розвитку села:
стан та проблеми.....459

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ**Садівнича М.В.**

Психологічні особливості
відображення особистості
публіциста в подорожніх нарисах
(на прикладі «Forbes Україна»).....463

Фомиця О.А.

Дикторський голос у радіорекламі
як засіб психоакустичного впливу
на свідомість людини.....467

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ**Грабовська І.М.**

Євростандарти та українська
гендерна політика: точки перетину.....474

ЮРИДИЧНІ НАУКИ**Тимчук О.А.**

Корупція в сучасному світі:
порівняльно-кримінологічний аналіз.....479

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**Зиза О.О., Григоренко Р.О.**

Заходи економічної політики:
галузеві проблеми
теплопостачання України
крізь призму гармонізації
відносин власності
та інформаційної безпеки.....484

Колєдіна К.О.

Науково-методичні підходи
до оцінки інноваційного розвитку
промислових підприємств.....489

Смага І.С.

Показники економічної оцінки
орних земель
в різні часові періоди.....493

Телишевська А.І., Власенко Д.О.

Мотивація працівників в системі
управління персоналом на підприємстві.....498

CONTENTS**ENGINEERING SCIENCES**

- Kuryliak V.V., Horoshylov O.M.**
Assessment of quality of bulletproof vest materials in conditions of shock load299
- Efendiyev O.Y.**
Stability of a direct rode from porous material, one end of which is fixed harmony and another hard.....303

HISTORICAL SCIENCES

- Hryhoruk N.A.**
Political state of England in the XVIII century....308
- Kutsaieva T.O., Tkachuk K.O.**
Museum collections as storages of archival documents: relevance of inter-disciplinary discussion.....311

PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

- Bugaevsky K.A.**
Consideration of the series of morphofunctional values in female athletes of young age, engaged by light athletics.....315
- Getmantsev S.V., Bogatyr V.G.**
Remote speed in rowing on the kayaks in the youths.....318
- Mischuk D.M.**
Rating evaluation of physical performance level of students of NTUU «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute».....322

PHILOSOPHICAL SCIENCES

- Averianova N.N.**
The influence of art on the consolidation of Ukrainianess postcolonial period.....326
- Ivanishyn D.O., Blokha Ya.Ye.**
Socially-worldview foundations activities of groups of anarchists in Ukraine before and during First World War.....329
- Klymenko R.V.**
Transhumanism as a political and social movement of modernity.....334
- Matskiv V.V.**
Rethinking of the philosophical Berdyaev's reflection through the prism of the analytical method.....340
- Sobol T.V.**
Competence approach in the formation of educational programs (by the example of the PhD program in philosophy).....346

CULTURAL STUDIES

- Prokopovich L.V.**
Study of artistry and theatricality in sports as in cultural practice.....350

HISTORY OF ART

- Filippova O.N.**
The creative work of S.S. Pimenov (1784–1833), as one of the largest masters of Russian sculpture of the first third of the XIX century.....354
- Filippova O.N.**
The creative work of A.G. Venetsianov (1780–1847), as one of the most significant Russian artists of the first half of the XIX century.....364
- Filippova O.N.**
«The creative work of I.I. Terebenev – the founder of the genre of caricature in Russia (1780–1815)».....375
- Lugovenko T.H.**
Development specifics of amateur folk dance groups in the 40-80's of the 20th century.....385

MEDICAL SCIENCES

- Mochalov Iu.O.**
evaluation of physico-mechanical properties of stomatological composite filling material "Jen-Radiance" (qualification tests according to ISO 4049).....389
- Picul A.G., Garabagiou I.I., Khilchevs'ka V.S.**
The course of acetoneic syndrome in children with aggravation of the pathology of the digestive system (cluster analysis).....393
- Rusyn V.V., Kolbasko L.V., Goncharuk-Khomyn M.Y.**
Evaluation of the tunnel interventions succes for the closure of gingival recession: analysis of clinical researches data.....396

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

- Kohut I.V.**
Professional pedagogical communicative competence of future teachers: its maturity criteria.....400
- Pisotsky V.P., Goryanska A.M.**
Research of communicative qualities of masters of management.....403

PEDAGOGICAL SCIENCES

- Bilevich D.A., Glynyana O.A.**
Use of Kinetex prima advance knee CPM trainers for the development of immobilizer contractors of the crossroads.....408
- Veretenko I.M.**
Formation a competencies of trainers of middle education (social-pedagogical aspect).....411
- Vintyuk Yu.V.**
Study of thought in educational work with students-psychologists.....415

Humenyuk O.M.

Experience of professional education and training of middle stomatological personnel in world practice: dental hygienist.....420

Slavinska N.V.

The effect of using educational games on the students' achievement in English language.....424

Timchenko T.V.

Information and technological providing educational process at the university and its application features.....429

Shykun A.V.

Important trends of development and integration of education in the world.....433

PHILOLOGICAL SCIENCES

Marchenko V.V., Nikytiuk M.O.

Structural features of polycode advertising text.....436

Khraban T.E.

Image of Ukrainian military in internet memes.....439

Tsymporenko L.D., Stasenko Ye.A.

Intercultural component of the Italian language teaching.....445

Shainer I.I.

Means of cohesion in providing integrity of the lexical semantic space of a literary text (on the material of modern British novels on military themes).....450

Shumylo I.I.

Peculiarities of translation of different fields texts455

SOCIOLOGICAL SCIENCES

Shachkovska L.S., Maksymchuk O.V.

The vector of social development of the village: state and problems.....459

SOCIAL COMMUNICATIONS

Sadivnycha M.V.

Psychological features of the personality of a publicist in travel essays (on the example of «Forbes Ukraine»).....463

Fomytsia O.L.

The voice of announcer in radio advertising as a means of psychoacoustic influence on the consciousness of the person.....467

POLITICAL SCIENCES

Grabovska I.M.

European standards and Ukrainian gender policy: crossing points.....474

LAW SCIENCES

Timchuk A.L.

Corruption in the modern world: comparative-criminological analysis.....479

ECONOMIC SCIENCES

Zyza O.O., Hrihorenko R.O.

Economic policy measures: industrial problems of heating supplying of Ukraine through the prism of property relationship harmonization and information security.....484

Koliedina K.O.

Scientific-methodological approaches to assessment of the innovative development of the industrial enterprises.....489

Smaga I.S.

Indicators of economic assessment of arable lands during the different time periods.....493

Telishvskaya L.I., Vlasenko D.O.

Motivation of employees in the personnel management system at enterprise.....498

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

УДК 316.337.422.42

ВЕКТОР СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА: СТАН ТА ПРОБЛЕМИ

Шачковська Л.С., Максимчук О.В.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У статті проаналізовано актуальність проблеми розвитку сільських територій. Висвітлено сучасний стан соціального розвитку села. Проаналізовано шляхи його відродження в ринкових умовах для розбудови соціально орієнтованої економіки. Розкрито стан соціального розвитку сільських поселень, виявлено його основні проблеми, у тому числі пов'язані з наявністю робочих місць на селі, добробутом селян, рівнем споживання ними продуктів харчування. Обґрунтовано шляхи розв'язання наявних проблем.

Ключові слова: соціальна сфера, соціальний розвиток, сільська територія, соціальний вектор, населення.

У соціально-економічному розвитку України важливе місце належить селу. Село – це не просто місцезнаходження виробників продовольчих товарів, але також місце проживання громадян із самобутнім способом життя, моральними цінностями та культурою. Сьогодні в українських селах проживають 14,2 млн. осіб (31,2% загальної чисельності), проте з кожним роком кількість сільських жителів зменшується. Щороку з карти України зникає в середньому 20 сільських населених пунктів.

Постановка проблеми. В українській державі реформування суспільства спричинило злам основних політико-соціальних структур і відносин, що не могло не призвести до ускладнення умов людського буття в усіх сферах, зокрема і в сільській. Тому потрібне як теоретичне, концептуальне осмислення нових суспільних реалій, так й ініціювання нових технологічних, методичних пошуків, розробок для формування адекватної суспільної політики. Висока актуальність проблеми розвитку сільських територій зумовлюється, з одного боку, зростаючою кризою сільського життя, тенденцією сільського населення до зубожіння, зростанням рівня безробіття на селі, неефективністю заходів держави у намаганні вирішити проблеми села, а з іншого боку – зростанням попиту на об'єктивні переваги сільського життя серед міських жителів. В українській науці чимало дослідників приділили значну увагу питанню розвитку сільських територій, однак розвиток села за допомогою сільських громад з погляду суспільної політики в Україні є майже недослідженим, що в умовах становлення української моделі місцевого самоврядування, модернізації та перспективного розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні зумовлює особливу актуальність цієї проблеми.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема розвитку сільських територій уже тривалий час перебуває в зоні особливої уваги українських вчених, серед яких Є. Бойко, О. Бородіна, П. Борщевський, І. Залуцький, В. Збарський, А. Лісовий, Ю. Лузан, Л. Мармоль, О. Павлов, І. Прокопа, П. Саблук, М. Талавира, Л. Шепотько, В. Юрчишин та ін. В їхніх працях поряд з поглибленим аналізом і переосмисленням теоретико-

прикладних аспектів соціально-економічного розвитку українського села запроваджено до наукового обігу низку новацій, які стали основою формування суспільної політики й різноманітних цільових стратегій, концепцій і програм розвитку сільських територій в Україні. Незважаючи на багатогранність наукових досліджень сучасних проблем соціально-економічного розвитку сільських територій, їхня складність та суспільна значимість зумовлюють необхідність поглиблення аналізу питання з погляду удосконалення змісту суспільної політики розвитку села за допомогою сільських громад [5, с. 33].

Проте, незважаючи на активні дослідження, ситуація соціально-економічного характеру в сільській місцевості не поліпшується. На наш погляд, однією з причин цього є відсутність достатньої уваги, що має приділятися соціальному вектору розвитку села. Отже, **мета нашої статті** – оцінити сучасний стан соціального розвитку села, знайти шляхи його відродження в ринкових умовах задля розбудови соціально орієнтованої економіки.

Виклад основного матеріалу. Нині в Україні налічується 28450 сільських населених пунктів. А тим часом останні десятиріччя характеризуються формуванням у сільській місцевості несприятливих умов для функціонування соціальної сфери та забезпечення соціального розвитку, який є однією з найважливіших складових аграрної політики кожної держави. Ми розглядаємо його як комплекс соціальних та економічних заходів, спрямованих на підвищення життєвого рівня сільських жителів, застосування нових соціальних стандартів, поліпшення умов праці, відпочинку, забезпечення населення робочими місцями та справедливим рівнем оплати праці, якісними культурними, соціальними, освітніми, оздоровчими, лікувально-профілактичними, комунальними та побутовими послугами.

На жаль, у сільській місцевості відбувається процес руйнації та закриття об'єктів соціальної інфраструктури, зокрема клубних закладів, бібліотек, кіноустановок, лікарень, підприємств торгівлі та побутового обслуговування. Внаслідок цього з більшості позицій рівень забезпеченості жителів сільської місцевості закладами соці-

альної сфери не відповідає діючим нормативам. Отже, не можна не погодитися з думкою П. Саблука, що сучасний рівень існування селян зводиться до елементарного виживання: облаштування сільських поселень погіршилося, суттєво знизилась обсяги будівництва об'єктів житлового призначення та доріг з твердим покриттям. Нині зменшилася купівельна спроможність населення та погіршилася структура грошових витрат. Наприклад, у структурі витрат кошти, які направляються сільськими жителями на охорону здоров'я (у розрахунку на 1 домогосподарство), більші, ніж у міських, – у середньому за місяць вони становлять, відповідно, 3,7% і 3,1%. Водночас щодо коштів на відпочинок і культуру спостерігається протилежна картина – міські домогосподарства виділяють 2,4%, а сільські – 1,1%; на освіту – відповідно, 1,6% і 1% [9, с. 5].

У сільській місцевості 81,5% грошових ресурсів становлять споживчі витрати, з них 44% – на продукти харчування та безалкогольні напої. Це у 23 рази більше, ніж у країнах Західної Європи, Японії чи США. Водночас споживання цінних продуктів харчування ще залишається не тільки недостатнім, а й набагато меншим, ніж у містах. Це й не дивно, адже заробітна плата сільських жителів є найнижчою в країні [9, с. 6].

Зокрема, середня зарплата працівників сільського господарства, мисливства та лісового господарства – це тільки 70% від середнього показника по Україні. Зменшення обсягів вживання молока, м'яса, овочів зумовлює втрату базових людських можливостей. Наприклад, у США родини, які витрачають на продовольчі потреби понад 60% сімейного бюджету, належать до бідного населення. За такого підходу більшість сільських жителів України, безумовно, можна віднести до цієї категорії населення.

У 2008 р. Кабінет Міністрів України ухвалив Концепцію загальнодержавної цільової соціальної програми «Здорова нація» на 2009–2013 рр., в якій визначено шляхи сприяння раціональному харчуванню населення, зокрема:

- інформування населення про склад і безпечність харчових продуктів;
- забезпечення доступності безпечних харчових продуктів у достатній кількості та асортименті для кожної людини;
- задоволення потреб у повноцінному харчуванні;
- підвищення рівня культури харчування з урахуванням національних традицій, збільшення в раціоні харчування кількості овочів, фруктів, рослинних жирів, білого м'яса та риби; відмова від надлишкового споживання жирів тваринного походження, солі, цукру, копчених і смажених продуктів;
- розроблення та прийняття комплексних заходів щодо поліпшення якості та підвищення культури харчування населення;
- інформаційна підтримка здорового способу харчування населення [6, с. 140].

За даними експертів ООН, нераціональне харчування зумовлює погіршення фізичних характеристик населення. Цьому, до речі, сприяє також відсутність нормальних житлово-побутових умов і комплексного підходу до соціального розвитку на селі, який би передбачав будівництво

шляхів сполучення, газифікацію, водопостачання, електропостачання тощо. Досягти виконання всіх умов практично неможливо без забезпечення соціального вектора розвитку села, адже саме такий підхід має сприяти збереженню духовності, фізичного стану селян, підвищенню їх освіченості, створенню умов для їхнього дозвілля. У Конституції України, зокрема в її першій статті, записано: «Україна – соціальна держава», що передбачає необхідний мінімум показників соціального захисту для осіб, які не мають заробітку та інших доходів. Нині, на жаль, у нашій державі це не забезпечується. Протягом останніх 20 років благоустрій сільських населених пунктів постійно погіршувався; так, з 2000 р. кількість сіл з водопроводом зменшилася на 5%, а з каналізацією – на 6% [2, с. 152].

Особливо погіршується ситуація на селі у зв'язку з так званою оптимізацією мережі освітніх закладів, реформуванням системи охорони здоров'я тощо. Нині половина сільських населених пунктів не мають об'єктів соціально-культурної сфери, зокрема, у 52% немає шкіл, у 34% – медичних закладів, у більш як 50% – дошкільних навчальних закладів, у 43% – клубів і будинків культури. Від 25% до 33% об'єктів соціально-культурного призначення на селі потребують капітального ремонту. Майже кожний четвертий житловий будинок побудовано ще в довоєнний час [5, с. 4].

Щоправда, останнім часом у сфері освіти практично в усіх регіонах розширюється мережа дошкільних навчальних закладів, проте в сільській місцевості їх кількість становить тільки 74% від рівня 1990 р., а кількість місць у них – усього 53%. Така сама ситуація спостерігається з кількістю дітей у цих закладах; ними охоплено значно менше дітей (на 7%), ніж це було у 1990 р.; за кількістю дітей у розрахунку на 100 місць ці показники практично зрівнялись [5, с. 5].

Відсутність необхідного комунального обладнання в житлових будинках негативно позначається також на стані здоров'я сільських жителів, яке завжди було провідним критерієм розвитку суспільства, адже його високий рівень є основою економічного та соціального добробуту в державі, запорукою безпеки і прогресу. Нині вкрай незадовільним на селі залишається, наприклад, медичне обслуговування населення. Медична допомога і медичне обслуговування сільських жителів базуються на основних принципах організації охорони здоров'я в цілому, проте ті принципи, на яких можна будувати систему охорони здоров'я в містах, не завжди доцільно використовувати в сільській місцевості. На можливість отримати медичну допомогу тут впливають: відстань, на якій знаходиться медичний заклад від місця проживання пацієнтів, наявність у медичному закладі необхідних фахівців тощо. Сьогодні сільські мешканці отримують медичну допомогу в основному за місцем проживання у ФАПх [9, с. 10].

Серйозною соціальною проблемою в сільській місцевості є також створення нових робочих місць за рахунок підтримки процесу формування обслуговуючих кооперативів і приватних підприємств, які здійснюватимуть заготівлю, переробку і збут сільськогосподарської продукції, виготовлятимуть вироби народних промислів з місцевої

сировини; розвиток малого та середнього бізнесу несільськогосподарських видів, у тому числі сільського зеленого туризму; створення філій великих підприємств.

Також потрібно згадати про створення та умови формування ОТГ. Реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади на засадах децентралізації, концептуальні засади якої були схвалені у 2014 році, а практична реалізація розпочалась у 2015 році, виявилась серед найрезультативніших і найпомітніших із проголошених стратегічних реформ. Реформа децентралізації спрямована на створення сучасної системи місцевого самоврядування в Україні на основі європейських цінностей розвитку місцевої демократії, наділення територіальних громад повноваженнями та ресурсами, що забезпечать місцевий економічний розвиток, надання населенню високоякісних та доступних публічних послуг. Роль об'єднаних територіальних громад у забезпеченні інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території має стати ключовою. Досягнуті позитивні результати в реалізації реформи децентралізації значною мірою обумовлені особливою увагою до неї з боку найвищих посадових осіб та органів влади в державі. Зокрема, реформа децентралізації постійно перебувала в полі зору Президента України. Указом Президента України «Про першочергові заходи розвитку місцевого самоврядування в Україні на 2017 рік» підвищення інституційної спроможності місцевого самоврядування визначено одним із пріоритетів розвитку держави на 2017 рік.

Реформа децентралізації отримала доволі широку підтримку громадськості та експертного середовища України. Причому найвищу підтримку реформи зафіксовано у регіонах, що є лідерами у формуванні об'єднаних територіальних громад. Практична реалізація процесу об'єднання територіальних громад розпочалась в середині 2015 року, таким чином, наразі можемо проаналізувати результати трьохрічної роботи. У 2015 році було утворено 159 ОТГ, що об'єднали 793 територіальні громади. 25 жовтня 2015 р. в цих громадах було обрано нові органи місцевого самоврядування, з 1 січня 2016 р. вони перейшли на прямі бюджетні розрахунки з Державним казначейством і за результатами 2016 року показали помітну позитивну динаміку свого розвитку. Ці громади отримали розширені повноваження і додаткові ресурси, що дозволило їм реалізовувати проекти розвитку інфраструктури: ремонтувати і навіть будувати школи, дитсадки, водогони, дороги, системи вуличного освітлення, закуповувати комунальну техніку, створювати комунальні підприємства, дбати про благоустрій території тощо.

У 2016 році відбувся суттєвий прогрес у формуванні ОТГ – їхня кількість зросла у 2,3 рази. Таким чином, станом на початок 2017 р. в Україні налічувалось 366 ОТГ, які об'єднали 1740 місцевих рад, в яких проведено перші місцеві вибори. Ці громади у 2017 році перейшли на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом України. У 2016 р. розпочався процес обрання старост у селах і селищах об'єднаних громад. У 2017 році після прийняття низки законів, що врегулювали проблемні питання об'єднання, про-

цес формування ОТГ отримав новий імпульс до активізації. 30 квітня 2017 року відбулись перші місцеві вибори ще у 47 ОТГ.

Найбільше об'єднаних громад, які вже чекають на рішення ЦВК, у Дніпропетровській, Чернігівській, Полтавській, Черкаській, Волинській, Херсонській областях. Найбільшу кількість ОТГ створено у Тернопільській (36 ОТГ), Дніпропетровській (34 ОТГ), Житомирській (32 ОТГ), Хмельницькій (26 ОТГ), Львівській (25 ОТГ), Вінницькій та Запорізькій (по 24 ОТГ) областях. Сумарна частка перших трьох із зазначених регіонів становить чверть (24,6%) всіх ОТГ країни. Водночас окремі регіони суттєво відстають у процесі формування ОТГ, серед них Київська (2 ОТГ), Харківська та Закарпатська (по 5 ОТГ) області.

Значна відмінність між регіонами за динамікою формування об'єднаних територіальних громад, запровадження механізму співробітництва громад передусім обумовлена різним ставленням місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в регіонах до запровадження реформи децентралізації. Створення значної частини ОТГ відбувається без урахування вимог.

Окремі ОТГ утворюються з метою отримання додаткових повноважень і ресурсів, проте за своїм потенціалом об'єктивно не зможуть забезпечити своїм мешканцям надання належної якості послуг, активізувати економічні процеси, оскільки не мають відповідної інфраструктури та ресурсів, та в майбутньому забезпечити сталий розвиток громад. Подальше поширення такої практики несе загрозу нівелювання сутності реформи, оскільки замість спроможних територіальних громад утворюються малочисельні, з нерозвинутою інфраструктурою, недостатніми кадровими ресурсами.

У сільській місцевості дедалі популярнішими стають фрілансери, ними можуть бути ІТ фахівці, маркетологи, рекламісти, консультанти. У світі фрілансинг цінують за гнучкий графік роботи, відсутність прив'язки до офісу, можливість вирішувати справи у зручний час. Ці види діяльності активно розвиваються в тих населених пунктах, де існує доступ до сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, функціонують ширококутові комп'ютерні мережі Інтернет. Там розвиваються галузі нової економіки, пов'язані з фінансовою, консультативною, дослідницькою діяльністю тощо.

Створення на селі нових робочих місць, як і соціальної інфраструктури, потребує розробки такого механізму, який би забезпечив:

- економічні можливості суспільства щодо виділення коштів на соціальний розвиток села та поліпшення умов життя сільського населення;
- бюджетне фінансування капітальних вкладень і поточних витрат;
- комплексне заохочення недержавних інвесторів;
- підтримку індивідуального житлового будівництва;
- раціоналізацію мережі закладів соціальної сфери;
- розширення обсягу та асортименту платних послуг;
- встановлення пільг для тих, хто хоче переселитись у село;
- пільгове оподаткування малого і середнього бізнесу на селі.

Висновки і пропозиції. Таким чином, вектор соціального розвитку українського села потребує:

- суттєвого покращення його фінансового забезпечення, в тому числі за рахунок диверсифікації, використання зарубіжного досвіду, скажімо, скандинавської моделі фінансового забезпечення соціальної сфери села, що передбачає формування клімату впевненості та соціальної врівноваженості;
- активного розвитку державно приватно-соціального партнерства як форми взаємодії держави та бізнесу, залучення громадськості до управління розвитком соціальної сфери на селі;
- подальшого розширення економічних можливостей для розвитку соціальної на селі, зокрема, за рахунок розвитку в сільській місцевості харчової та легкої промисловості, організації переробки сільськогосподарської продукції на за-

садах кооперації, як це відбувається, наприклад, у Франції, Німеччині, Данії, Китаї;

– забезпечення вектора соціального розвитку українського села в зазначених та інших напрямках, які мають бути імплементованими в державні цільові програми, сприятиме його відродженню.

Підсумовуючи сказане, ще раз хочеться підкреслити, що вирішення проблем, пов'язаних зі створенням на селі повноцінного життєвого середовища, мають взяти на себе держава та органи місцевого самоврядування. На це вказує і Закон України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві», в якому зазначається, що держава захищає сільську поселенську мережу незалежно від категорії, величини та місця розташування сільських населених пунктів.

Список літератури:

1. Борщевський В.В. Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України: монографія. Львів: НАН України, Інститут регіональних досліджень, 2012. – 216 с.
2. Бородіна О.М. Державна підтримка сільського господарства: концепція, механізми, ефективність // Науковий журнал «Економіка і прогнозування» – 2006. – № 1. – С. 109-125.
3. Вакулєнко В.М., Орлатий М.Г., Прокопа І.В. та ін. Формування та розвиток соціальної інфраструктури в міських поселеннях: моногр. – Київ: НАДУ, 2009. – 192 с.
4. Данилишин Б.М. Децентралізація у країнах ЄС: уроки для України / Б.М. Данилишин, В.В. Пилипів // Регіональна економіка. – 2016. – № 1. – С. 5-11.
5. Лукинов І. Стратегія і механізми реформування АПК України // Вісник Харківського державного аграрного університету. – 2001. – № 5. – С. 26-34.
6. Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. Розвиток підприємництва в аграрному секторі економіки // Економіка АПК. – 2006. – № 4. – С. 3-6.
7. Молнар О.С. Передумови та стан розвитку сільського зеленого туризму на Закарпатті // Науковий вісник УжНУ. – Серія: Економіка. 2009.
8. Остафійчук Я.В. Розвиток сільських територій в умовах децентралізації влади в Україні // Проблеми регіоналістики: минуле, сучасне, майбутнє: матеріали науково-практичної конференції; Нац. екон. ун-т ім. Вади́ма Гетьмана. – Київ, 2017. – С. 167-170.
9. Прокопа І., Крисанов Д. Селянські господарства в Україні: генезис, сучасні виклики та доміанти розвитку // Економіст, Київ – 2013. – № 11. – С. 6-10.

Шачковская Л.С., Максимчук Е.В.

Уманский государственный педагогический университет имени Павла Тычины

ВЕКТОР СОЦИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ СЕЛА: СОСТОЯНИЕ И ПРОБЛЕМЫ

Аннотация

В статье проанализированы актуальность проблемы развития сельских территорий. Освещено современное состояние социального развития села. Проанализированы пути его возрождения в рыночных условиях для развития социально ориентированной экономики. Раскрыто состояние социального развития сельских поселений, выявлены его основные проблемы, в том числе связанные с наличием рабочих мест на селе, благосостоянием крестьян, уровнем потребления ими продуктов питания. Обосновано пути решения имеющихся проблем.

Ключевые слова: социальная сфера, социальное развитие, сельская территория, социальный вектор, население.

Shachkovska L.S., Maksymchuk O.V.

Uman State Pedagogical University

THE VECTOR OF SOCIAL DEVELOPMENT OF THE VILLAGE: STATE AND PROBLEMS

Summary

The article analyzes the urgency of the problem of development of rural territories. The current state of social development of the village is analyzed. The ways of its revival under market conditions for building a socially oriented economy are analyzed. The state of the social development of rural settlements is clarified, its basic problems related, in particular, to the availability of workplaces in villages, welfare of farm people, and level of consumption of food products by them are revealed. The ways to solve the current problems are substantiated.

Keywords: social sphere, social development, rural territory, social vector, population.

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 7 (59) липень 2018 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич
Дизайн: А. Юдашкіна
Комп'ютерна верстка: В. Удовиченко

Контактна інформація редакції журналу.
Поштова адреса: 73005 Україна, м. Херсон,
а/с 20, Редакція журналу «Молодий вчений»
тел.: +38 (0552) 399 530
info@molodyvcheny.in.ua
www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 31.07.2018 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 24,88. Тираж 100 прим.
Зам. 0718-68.

Видавництво «Молодий вчений»
Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, буд. 46-а
Телефон: +38 (0552) 39-95-30
E-mail: info@molodyvcheny.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5761 від 09.11.2017 р.